

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de cichoreisite Van Tieghem-Dupont, het ensemble van de fabriek met schoorsteen, de gekasseide koer en het magazijn van 1902/1903 in Roeselare

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 12 mei 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen cichoreisite Van Tieghem-Dupont, het ensemble van de fabriek met schoorsteen, de gekasseide koer en het magazijn van 1902/1903 in Roeselare;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 2 april 2015;

Gelet op het ministerieel besluit van 29 mei 2015 tot termijnverlenging van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen cichoreisite van Tieghem-Dupont, het ensemble van de fabriek met schoorsteen, de gekasseide koer en het magazijn van 1902/1903 in Roeselare;

Overwegende dat het bijkomend onderzoek en het overleg gedurende de periode van de termijnverlenging niet heeft geleid tot een aanpassing van de bescherming,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de historische, de industrieel-archeologische en de sociaal-culturele waarde als monument:
cichoreisite Van Tieghem-Dupont: het ensemble van de fabriek met schoorsteen, de gekasseide koer en het magazijn van 1902/1903., gelegen in
Roeselare, Mariastraat 18-20 en Sint-Jorisstraat 23

./.

bekend ten kadaster:

Roeselare, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummers 288H12 (deel), 288P10 (deel), 288V11 (deel) en 288X11 (deel), zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische, in casu economisch- en landbouwhistorische, *industrieel-archeologische* en *sociaal-culturele* waarde:

De cichoreisite Van Tieghem-Dupont in de nieuwe nijverheidswijk "Krottegem" uit de tweede helft van de 19de eeuw, toont het belang van de stad Roeselare als centrum van de landbouwgebonden cichoreinijverheid. De fabriek van 1905-1910, het magazijn met poortdoorrit waarboven jaarsteen "1902" en de gekasseide koer vormen samen een representatief voorbeeld van een begin 20ste-eeuwse site uit de voedingsnijverheid.

Het hoogtepunt van de cichoreiteelt van het laatste kwart van de 19de eeuw tot in het interbellum was geconcentreerd in West-Vlaanderen; het areaal steeg er van 253 ha in 1846 tot bijna 8500 ha in 1895. Hiervan getuigen een groot aantal bewaarde droogkasten voor cichorei bij de hoeves in het midden en het zuiden van de provincie, van waaruit gedroogde cichorei-"bonen" aangevoerd werden naar een fabriek voor het branden, het malen en het verpakken van de cichorei-"koffie". In de hoogdagen van de cichoreiteelt ontwikkelde de verwerkende nijverheid zich in de stad Roeselare: tussen 1882 en 1889 steeg het aantal fabrieken van 27 tot 37. Deze hoogdagen worden ook weerspiegeld in de geschiedenis van de cichoreifabriek Van Tieghem-Dupont: minimaal vanaf 1875 was er een stoommachine om de brandtrommels en de maalinstallatie voor de cichorei aan te drijven, in 1902/1903 werd een magazijn gebouwd aan de Mariastraat, in 1905 een nieuwe fabriek met schoorsteen. Reeds in 1910 werd de fabriek verhoogd met een nieuwe verdieping of "boonzolder", waardoor het volledige stadsdeel een monumentale uitstraling kreeg. De cichoreifabriek is niet enkel de enige bewaarde site in Roeselare die aan deze ooit rijke en bloeiende nijverheidstak herinnert, maar ze is ook op Vlaams niveau een unieke getuige van de cichoreiverwerking.

Het fenomeen van de vele droogkasten bij hoeves in het midden en het zuiden van West-Vlaanderen, waarvan er enkele beschermd zijn, kan niet begrepen worden zonder het fenomeen van de cichoreifabrieken. De verspreide asten en de fabriek in Roeselare zijn materiële getuigen van de verschillende stappen in de (semi-)industriële verwerking van de cichoreioogst tot een surrogaatkoffie die in alle lagen van de bevolking geconsumeerd werd.

Typologisch is de hoge fabriek herkenbaar als een cichoreibranderij: de hoge ronde schoorsteen wijst op de verdwenen stoommachine voor het branden en malen van de cichorei-"bonen", het bewaarde katrolsysteem diende voor het hijsen van de "bonen" naar de "boonzolder". Ook de opschriften "CHICOREI VAN TIEGHEM" in geëmailleerde ijzeren letters dragen bij aan deze herkenbaarheid en leggen de link naar het etiket op de cichoreipakjes. Binnenin betreft het een functioneel fabrieksgebouw met troggewelven op ijzeren pijlers. De begane grond bewaart de oorspronkelijke indeling in "Branderie" en de hogere ruimtes voor de stoommachine en de stookketel. De vier rookkanalen of schouwmonden voor de branders zetten in de "Branderie" aan tegen de gesloten achtergevel. Deze rookkanalen lopen verder over de verdiepingen en markeren het platte dak.

De site heeft eveneens relictwaarde als één van de weinige vooroorlogse industrieel-archeologische erfgoedsites die bewaard zijn in Roeselare na de kaalslag van de Eerste Wereldoorlog.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Het verzorgde metselwerk met sierelementen in gele baksteen van het magazijn van 1902/1903 en van de cichoreifabriek van 1905-1910 reflecteert het prestige van de cichoreifabriek en van de fabrikantenfamilie Van Tieghem-Dupont.

Het magazijn van 1902/1903 met opschrift "Van Tieghem-Dupont" bepaalt het straatbeeld van de Mariastraat en vormt letterlijk de poort tot de site met gekasseide koer en fabriek. De sierlijke architectuur met ritmerende rondbogen, maakt van de hoge cichoreifabriek naar ontwerp van de Roeselaarse architect Albert Callebert, een "monument van de nijverheid" dat herinnert aan het nijverheidsverleden van Roeselare. De hoge fabriek vormt een baken in het stedelijke landschap, de ronde schoorsteen priemt daar nog eens bovenuit.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.

Brussel,

01 DEC. 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS